

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/613/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1710213667
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ayše Pružinec - Erenová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1710213667.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ayše Pružinec Erenovej a členov senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Branislava Krála v právnej veci navrhovateľky: D. C., A.. XX. XX. XXXX, W. M. XX, XXX XX D., X., X. H. A., štátny občan SRN, zastúpená advokátom: JUDr. Ladislav Udvaros, Cukrová ul. č. 14, Bratislava, proti odporcovi: T. P., A.. XX. XX. XXXX, W. M. W. Č.. XX, o zaplatenie istiny 79. 000 eur s príslušenstvom, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Pezinok zo dňa 31. marca 2014, č. k. 6C/24/2013 - 99, takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke 79. 000 eur s 9 % úrokom z omeškania od 02. 10. 2009 do zaplatenia, sumu 4. 740 eur titulom náhrady trov konania a 3. 632, 50 eur titulom trov právneho zastúpenia navrhovateľky na účet jej právneho zástupcu, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 657, § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že mal vykonaným dokazovaním preukázané uzavretie zmluvy o pôžičke medzi účastníkmi konania dňa 14. 05. 2009, predmetom ktorej bolo poskytnutie sumy 79. 000 eur odporcovi, ktorý sa zaviazal pôžičku vrátiť v lehote do 01. 10. 2009, avšak svoju povinnosť si nespĺnil ani napriek výzve navrhovateľky zo dňa 25. 10. 2010. Uviedol, že odporca v konaní dôkazné bremeno neuniesol, keď svoje tvrdenie, že síce si od navrhovateľky peniaze požičal, avšak nie vo výške 79. 000 eur, ale v sume 300. 000,- Sk a 20. 000 eur žiadnym spôsobom nepreukázal, ako ani tvrdenie, že zmluvu o pôžičke uzavrel v tiesni a z obavy o svoj život a zdravie s tým, že z výpovedí oboch účastníkov mal preukázané, že si zmluvu prečítali a pred notárkou ju vlastnoručne podpísali a uviedli, že jej porozumeli a uzavreli ju slobodne a vážne. Rozhodnutie o priznaní príslušenstva k žalovanej istine odôvodnil právne ust. § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke aj 9 % úrok z omeškania od 02. 10. 2009 do zaplatenia. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne ust. § 142 ods. 1, § 149 ods. 1 O. s. p. a vecne úspechom navrhovateľky v konaní, ktorej priznal právo na náhradu trov, ktoré jej vznikli zaplatením súdneho poplatku za návrh v sume 4. 740 eur a na jej právnom zastúpení v sume 3. 632, 50 eur za šesť úkonov právnej služby, prevzatie a príprava právneho zastúpenia dňa 21. 10. 2010, návrh á 579, 25 eur, režijný paušál á 7, 21 eur, 19 % DPH, návrh na nariadenie predbežného opatrenia zo dňa 24. 01. 2013 á 289, 63 eur (1/4 úkonu v roku 2013 z tarifnej hodnoty 79. 000 eur), režijný paušál á 7, 81 eur, 20 % DPH, vyjadrenie k odporu - písomné podanie na súd dňa 05. 02. 2013 á 579, 25 eur, režijný paušál á 7, 81 eur, 20 % DPH, odvolanie proti uzneseniu zo dňa 07. 03. 2013 á 289, 63 eur (1/4 úkonu v roku 2013 z tarifnej hodnoty 79. 000 eur), režijný paušál 7, 81 eur, 20 % DPH, za účasť na pojednávaní dňa 31. 03. 2014 á

579, 25 eur, režijný paušál á 8, 04 eur, 20 % DPH a cestovné z Bratislavy do Pezinka a späť á 15, 48 eur a náhradu za stratu času v sume 32, 16 eur.

Proti tomuto rozsudku podal odporca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že sa súd prvého stupňa nezaoberal tým, odkiaľ mala navrhovateľka finančné prostriedky a akým spôsobom ich odovzdala, nakoľko mu bola poskytnutá suma 300. 000,- Sk a 20. 000 eur v dvoch častiach a zmluva o pôžičke bola podpísaná až po dlhom odstupe, keď navrhovateľka trvala na navýšení pôžičky do sumy 79. 000 eur. Uviedol, že sumy 300. 000,- Sk a 20. 000 eur prevzal v tiesni a z vážnych obáv o svoje zdravie a život s tým, že výzvu na zaplatenie od právneho zástupcu navrhovateľky nikdy neprevzal a z doručenky, ktorá sa nachádza v spise je zrejmé, že ju podpísal jeho otec, ktorý mu to neodovzdal.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení k odvolaniu odporcu uviedla, že navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť z dôvodu jeho vecnej správnosti, nakoľko odporca v odvolaní neuviedol žiadne nové relevantné skutočnosti, opakujúc iba tvrdenia, ktoré uvádzal v konaní pred prvostupňovým súdom. Poukázala na skutočnosť, že odporca svoje odvolanie neodôvodnil v zmysle ust. § 205 ods. 2 O. s. p., nakoľko neuviedol žiadny zákonný dôvod, v čom je napadnuté rozhodnutie alebo postup súdu prvého stupňa nesprávny a ani čoho sa odvolaním domáha s tým, že uzavretie pôžičky nespochybnil, rozporuje iba výšku požičanej sumy, avšak jeho tvrdenia nemajú žiadne opodstatnenie, keďže bol zmluvnou stranou, ktorej bolo poskytnuté plnenie a získal značný finančný obnos. Uviedla, že odporca sa mylne domnieva, že v požičanej sume sú započítané aj úroky, nakoľko pôžička sa navýšila o zákonné úroky z omeškania až potom, čo odporca požičanú sumu nevrátil riadne a včas. Navrhovateľka v dôvodoch svojho vyjadrenia ďalej uviedla, že v prípade, ak by odporca podpísal zmluvu v tiesni, bol povinný preukázať, že zo zmluvy pre neho vyplynuli nápadne nevýhodné podmienky, o ktoré by však išlo iba vtedy, ak plnenie, ktoré bolo poskytnuté jednou stranou, bolo v zjavnom nepomere s plnením, ktoré obdržala druhá zmluvná strana, avšak v danej právnej veci uvedené splnené nebolo, keďže odporcovi poskytla pôžičku bezúročne.

Odvolací súd preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 O. s. p. v znení účinnom od 01. 06. 2014, túto prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., keďže pre nariadenie pojednávania neboli dané zákonné podmienky vyplývajúce z ustanovenia § 214 ods. 1 O. s. p. (nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, súd prvého stupňa nerozhodol bez nariadenia pojednávania, nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a nevyžadoval to dôležitý verejný záujem) a rozsudok verejne vyhlásil dňa 28. mája 2015 podľa § 211 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O. s. p., pričom o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci, ich právni zástupcovia, upovedomení zákonným spôsobom.

Súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 120 ods. 1 O. s. p.) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 132 O. s. p.) a na ich základe dospel k správny skutkový a právny záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 157 ods. 2 O. s. p.).

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V posudzovanej veci je predmetom sporu nárok navrhovateľky uplatnený titulom pôžičky, ktorú poskytla odporcovi na základe písomne uzavretej zmluvy o pôžičke zo dňa 14. mája 2009 v sume 79. 000 eur, ktorú sa odporca zaviazal vrátiť do 01. októbra 2009.

Podľa § 657 Občianskeho zákonníka, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

Podstatnou náležitosťou zmluvy o pôžičky, pre ktorú sa ani nevyžaduje písomná forma, je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplynúť i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňaží). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi, ktoré je (odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi) predpokladom uzavretia zmluvy o

pôžičke. Základnou povinnosťou dlžníka je vrátiť vec rovnakého druhu, v rovnakom množstve a rovnakej kvality. Zmluva o pôžičke je odplatná, len keď odplatnosť vyplýva z jej obsahu. Pri peňažnej pôžičke môže odplatnosť spočívať v povinnosti dlžníka platiť úroky.

Medzi základné znaky právneho pomeru založeného pôžičkou patrí jeho dočasnosť, pričom táto skutočnosť musí vyplývať z prejavu vôle zmluvných strán, najmä však zo strany veriteľa, aby bolo z právneho úkonu alebo z okolností, za ktorých došlo k právnomu úkonu jasné, že v danom prípade nejde o scudzovací právny úkon (darovanie alebo kúpnu zmluvu).

Podľa § 120 ods. 1 O. s. p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhnú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 132 O. s. p., dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo včítane toho, čo uviedli účastníci.

Požiadavka, že v občianskom súdnom konaní musí súd vychádzať zo skutočného stavu veci je vyslovená tak v Ústave SR ako i v jednotlivých ustanoveniach O. s. p. (§ 120 ods. 1 a 2, § 125, § 153 a pod.) a vyjadruje základnú zásadu občianskeho súdneho procesu, t. j. zásadu materiálnej pravdy. Pojem skutočný stav veci je totožný s pojmom objektívna realita, ktorá s prejednávanou vecou súvisí a tvorí predmet konania. Zásada materiálnej pravdy teda znamená to isté, ako zásada objektívnej pravdy. Je totiž procesnou požiadavkou, aby poznatky súdu o skutočnostiach boli v súlade s objektívnou realitou, pričom pojem skutočný stav veci je totožný s výrazom rozhodné skutočnosti (§ 79 ods. 1, § 101 ods. 1 a § 157 ods. 2, § 133 O. s. p.). Pre poznávaciu činnosť súdu o skutočnostiach dôležitých pre rozhodnutie, teda i pre procesné dokazovanie sú vždy nutné tvrdenia o takých skutočnostiach. To vyplýva z toho, že sa v procese dokazuje súdu pravdivosť tvrdenia o takých skutočnostiach, o ktorých sa súd dozvedá z prednesov účastníkov, z vykonaného dokazovania, ako i inými možnými spôsobmi, pričom zákon účastníkom ukladá povinnosť objasniť všetky potrebné skutočnosti a označiť k nim potrebné dôkazné prostriedky (ide o povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkaznú). V prípade, ak žalovaný obranou uplatňuje nejaký nárok alebo námietky, ktoré činia žalobu žalobcu právne nedôvodnou, dostáva sa žalovaný do rovnakej pozície ako žalobca (*reus excipiendo fit actor*) a má povinnosť tvrdenia i dôkaznú a v tomto rozsahu i dôkazné bremeno. Dôkazné bremeno totiž pojmovo môže zaťažovať iba toho, koho môže postihnúť nepriaznivý dôsledok za to, že určité rozhodné tvrdenie nebolo dokázané.

Aby súd mohol rozhodnúť o veci samej, musí najskôr zistiť skutkový stav, tento zistí predovšetkým prostredníctvom vykonávaných dôkazov (§ 153 ods. 1 O. s. p.) a následne cez ich hodnotenie podľa svojej úvahy, a to ako jednotlivo, tak aj v ich vzájomnej súvislosti (§ 132 O. s. p.). Hodnotením dôkazov sa rozumie myšlienková činnosť súdu, ktorou je vykonaným dôkazom prisudzovaná hodnota vážnosti (dôležitosť) a súd určuje, aký význam majú jednotlivé dôkazy pre jeho rozhodnutie a či o ne môže oprieť svoje skutkové zistenia v konaní. V občianskom súdnom konaní súd teda rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti (§ 153 ods. 1 O. s. p.). Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí teda predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu - dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie.

V ústavnoprávnej rovine platí, že právo na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru) obsahuje zásadu „rovnosti zbraní“ v civilnom procese, ktorá zahŕňa aj povinnosť znášať dôkazné bremeno, ktorá ťaží účastníka konania. Neprimeraná povinnosť znášať dôkazné bremeno môže zapríčiniť, že konanie ako celok nie je možné považovať za spravodlivé. Zákonná úprava dokazovania v civilnom procese spadá pod všeobecný princíp rovnosti účastníkov konania. Zásada rovnosti strán v procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd. Požiadavka spravodlivého procesu v sebe obsahuje zásadu zaručujúcu pre každú stranu v procese mať rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane. Rovnosť účastníkov v občianskom súdnom konaní bližšie charakterizuje § 18 O. s. p., v zmysle ktorého účastníci majú

v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Táto zásada sa premieta aj v ďalších ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku, predovšetkým v ustanoveniach upravujúcich vedenie konania a priebeh dokazovania. V procese dokazovania (§ 120 O. s. p.) vo všeobecnosti platí, že účastník konania má povinnosť tvrdenia (bremeno tvrdenia) a dôkaznú povinnosť (dôkazné bremeno). Dôkazné bremeno je inštitútom procesného práva, ktoré dopadá na toho účastníka, v záujme ktorého je, aby určitá skutočnosť, rozhodná podľa hmotného práva a účastníkom tvrdená, bola v konaní preukázaná, teda aby ju súd uznal za pravdivú.

Z formulácie § 132 O. s. p. možno vyvodíť, že súd je povinný navzájom si odporujúce dôkazy hodnotiť a zdôvodniť, napr. prečo niektoré z nich pokladá za nevierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy, prípadne aj prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol vôbec zaoberať.

Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon nestanovuje inak, aby nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu (§ 115 ods. 2 O. s. p.). Je potom na účastníkovi, či svoje právo využije, alebo nie.

Odvolací súd považuje zároveň za potrebné zdôrazniť, že účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Z uvedeného vyplýva, že súd musí vo svojom rozhodnutí vychádzať zo stavu, ktorý zodpovedá dokázaným tvrdeniam účastníkov konania, skutočnostiam, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné a súd o ich pravdivosti nemá dôvodné pochybnosti, skutočnostiam, ktoré nie je nutné dokazovať (§ 121 O. s. p.) a skutočnostiam vyplývajúcim z právnych alebo skutkových domniek. Ak chce byť navrhovateľ v konaní úspešný, musí v žalobe uviesť skutočnosti odôvodňujúce ním uplatňovaný nárok a o týchto skutočnostiach je povinný predložiť plný dôkaz. Ide o situáciu, kedy účastník preukáže bez pochybností svoje tvrdenia, ak však protistrana predloží dôkaz, ktorým úspešne vyvráti alebo spochybní tvrdenia protistrany, nemôže súd považovať takéto tvrdenie za preukázané.

Dôkazným bremenom sa totiž rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, a to či už z dôvodu nečinnosti účastníka, ktorý nesplnil povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení stanovenú v § 101 a § 120 ods. 1 vety prvej O. s. p., alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec. Záver o tom, že účastník neunesol dôkazné bremeno môže súd prijať iba vtedy, ak zhodnotenie vykonaných dôkazov neumožňuje súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdení účastníka, ani o tom, že by bolo nepravdivé.

V posudzovanej veci sa navrhovateľka návrhom domáhala uložiť odporcovi povinnosť zaplatiť jej sumu 79. 000 eur s príslušenstvom, t. j. ide o konanie na plnenie, ktoré je konaním návrhovým, preto navrhovateľ už v samotnom návrhu na začatie konania je povinný v zmysle § 42 ods. 3 O. s. p. v spojení s § 79 ods. 1 O. s. p. označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktorú povinnosť si navrhovateľka jednoznačne splnila, preukázaním vzniku záväzkovo - právneho vzťahu s odporcom, predložením zmluvy o pôžičke. Pokiaľ však odporca nárok uplatnený návrhom spochybnil, resp. ho v celom rozsahu neuznal tvrdiac, že mu bola požičaná iba suma 300. 000,- Sk (9. 958, 17 eur) a 20. 000 eur, bolo jeho povinnosťou označiť dôkazné prostriedky v priebehu konania vo veci samej (§ 101 ods. 1 O. s. p., § 120 ods. 1 O. s. p.), keďže nie je úlohou súdu, ako v prvostupňovom, tak aj v odvolacom konaní, ex offo nahrádzať procesnú aktivitu odporcu, ohľadne jeho dôkazného bremena.

Odporca poskytnutie pôžičky nepoprel, namietal iba jej výšku a okolnosti, za ktorých k uzavretiu pôžičky došlo tvrdiac, že ju uzavrel v tiesni a v obave o svoje zdravie a život, avšak ako správne uviedol súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia, odporca dané tvrdenia právne relevantným spôsobom nepreukázal a na verifikovanie svojho tvrdenia nenavrhol vykonať žiadny dôkaz, t. j. neunesol dôkazné

bremeno a preto súd prvého stupňa rozhodol napadnutým rozsudkom vecne správne, keď návrhu navrhovateľky v celom rozsahu vyhovel.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

S poukazom na citované ustanovenie a za stavu, keď súd prvého stupňa v danom prípade v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci samej zistil skutkový stav, vykonaním potrebných a účastníkmi navrhnutých dôkazov, a keď odporca v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, resp. tvrdenia, s ktorými by sa nebol súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku dôsledne vysporiadal a následne takto riadne zistený skutkový stav aj správne právne posúdil, tzn., že na správne zistený skutkový stav aplikoval zodpovedajúce ustanovenia rozhodol vecne správne a preto odvolací súd tento rozsudok podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si právo na ich náhradu síce v odvolacom konaní uplatnila (§ 151 ods. 1 O. s. p.), avšak v lehote troch pracovných dní od vyhlásenia rozsudku ich nevyčísľila.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.